

USA

Introduksjon

Fagmål: Spania

Fag

Spania

Målpunkt

Studenten skal:

- kunne landets plassering i 30/50-sonen og kunne plassere landet geografisk på verdenskartet.
- vite hvor de viktigste vinregionene i landet ligger.
- forstå den historiske utviklingen, og kjenne hovedtrekkene i USAs vinhistorie.
- ha oversikt over de mest brukte druesortene som brukes i landet.
- forstå oppbygningen av vinloven i USA.
- forstå hvordan kjølig vind og tåke påvirker de viktige californiske vinområdene.

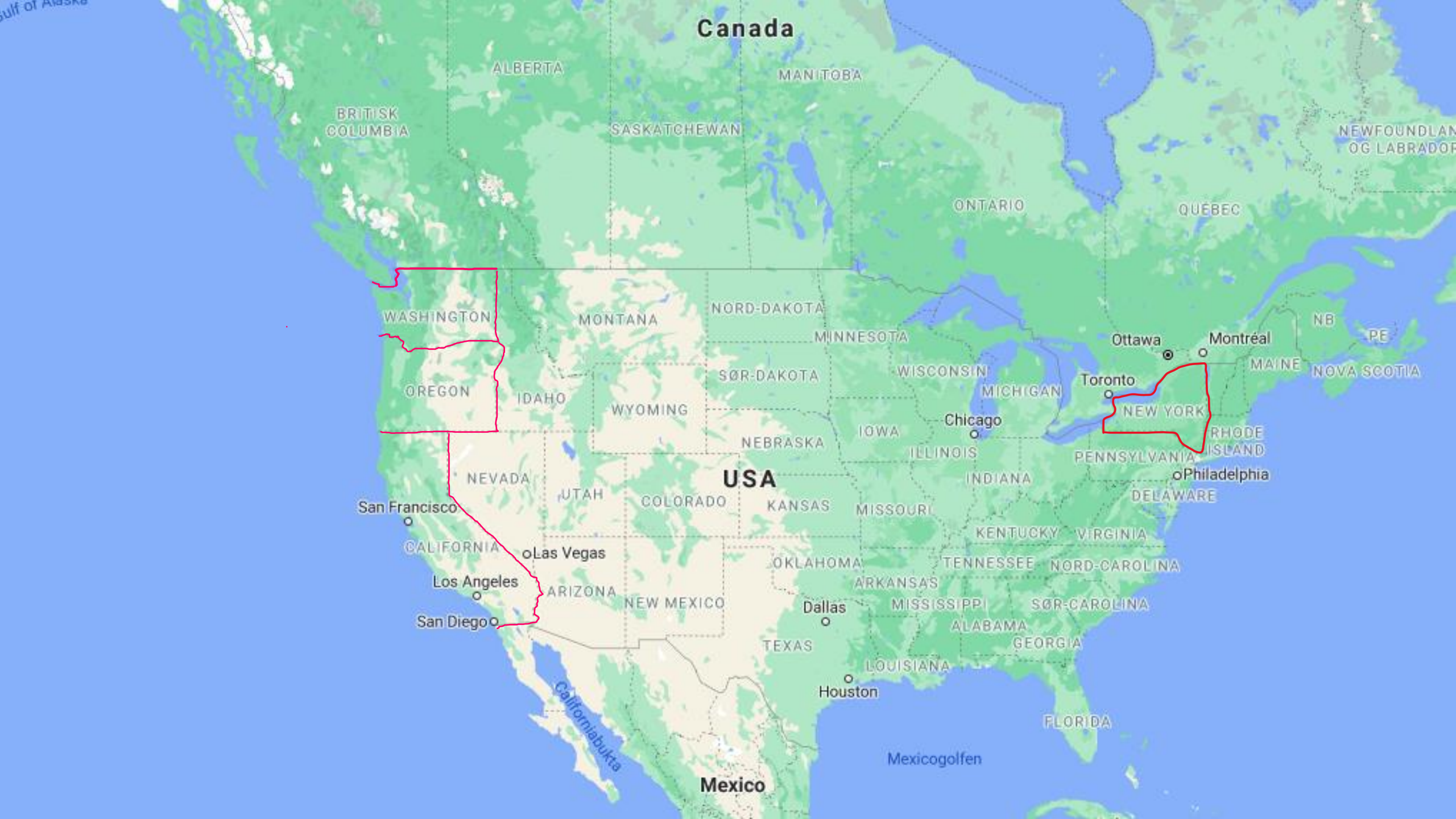

Innhold

- ◆ Kart og plassering
- ◆ Geografi
- ◆ Klima
- ◆ Historie
- ◆ Druer
- ◆ Lover
- ◆ Regioner
- ◆ Hovedregioner
- ◆ Sekundærregioner

Canada

USA

Mexico

BRITISK COLUMBIA

ALBERTA

MANITOBA

SASKATCHEWAN

ONTARIO

QUEBEC

NEWFOUNDLAND OG LABRADOR

WASHINGTON

MONTANA

NORD-DAKOTA

MINNESOTA

Ottawa

Montréal

NB

PE

OREGON

IDAHO

WYOMING

SØR-DAKOTA

WISCONSIN

Toronto

MAINE

NOVA SCOTIA

San Francisco

CALIFORNIA

NEVADA

UTAH

COLORADO

NEBRASKA

IOWA

ILLINOIS

Chicago

PENNSYLVANIA

Philadelphia

DELAWARE

Los Angeles

San Diego

ARIZONA

NEW MEXICO

KANSAS

MISSOURI

INDIANA

KENTUCKY

VIRGINIA

OKLAHOMA

ARKANSAS

TENNESSEE

NORD-CAROLINA

Dallas

MISSISSIPPI

SØR-CAROLINA

TEXAS

LOUISIANA

ALABAMA

GEORGIA

Houston

FLORIDA

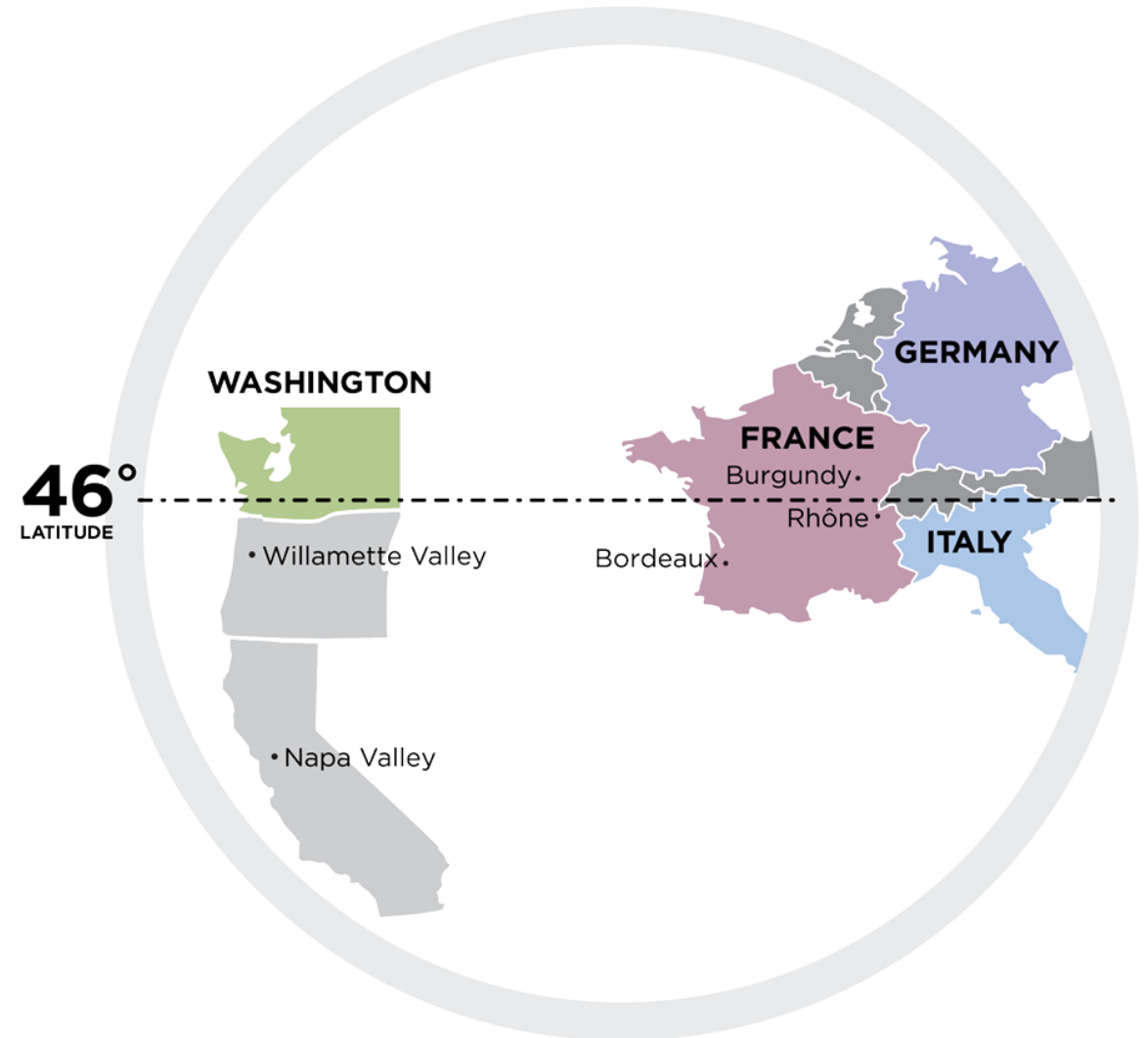
Californiabukta

Mexicogolfen

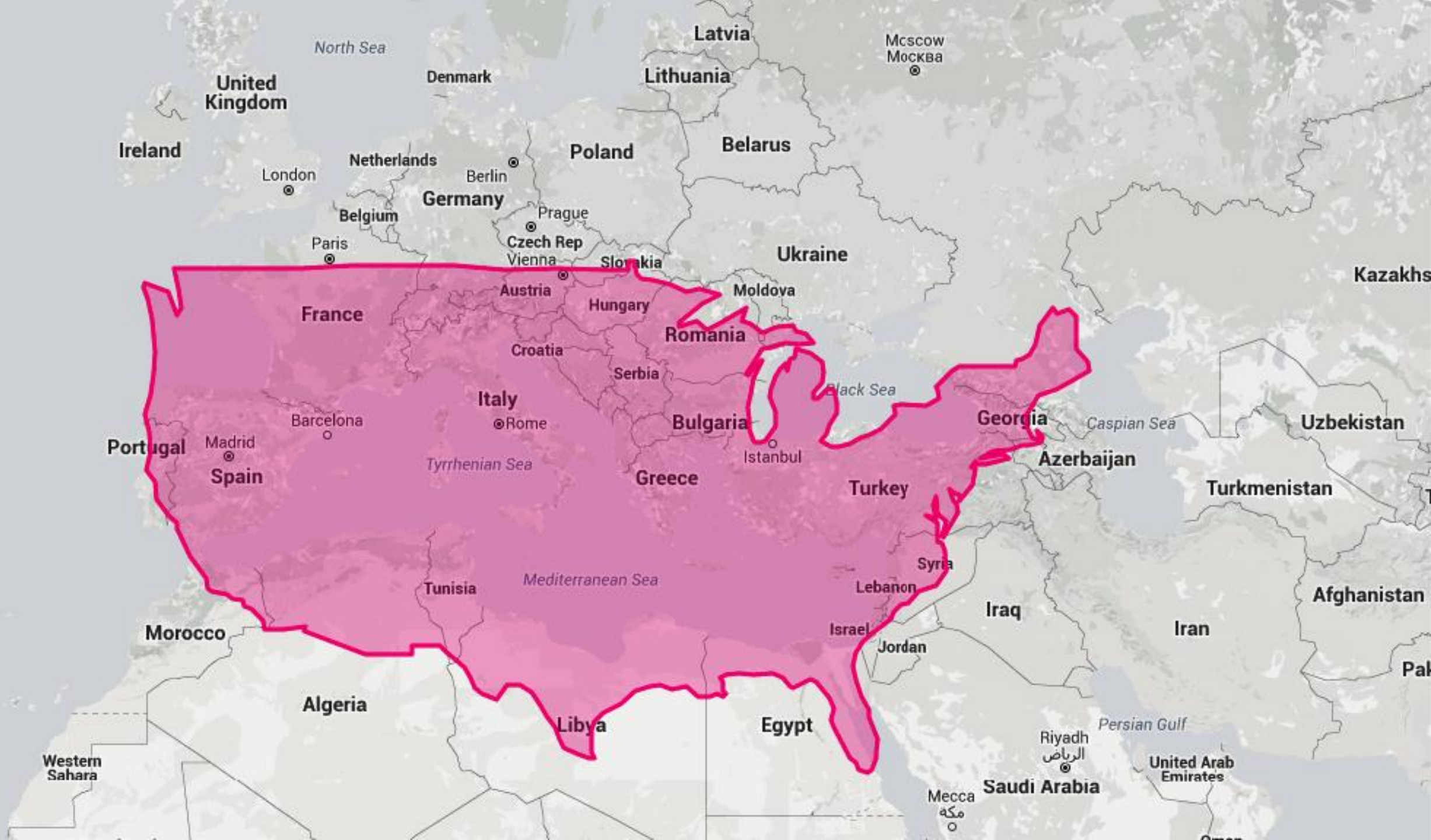

Kart og plassering

- USA ligger på den nordlige halvkule og strekker seg fra Atlanterhavet i øst til Stillehavet i vest.
- I nord grenser landet til Canada, opp mot 50°N breddegrad.
- I sør ligger Mexico og Mexicogulften, og sørspissen av Florida i øst går helt ned til 25°N breddegrad.
- Det dyrkes i dag vin i alle de 50 amerikanske stater, men mye er hybrider og andre «vitis»-sorter så kvalitetsområdene finnes primært på vestkysten.
- Noe mer fokus på områder på østkysten de senere årene – for eksempel Finger Lakes, New York.

Geografi

- USA er det tredje største landet i verden basert på areal.
- Topografisk er den store landmassen veldig variert.
- Vest domineres av høye fjellkjeder, med vulkanske innslag. Øst derimot er grønnere, lavere, og kupert med bølgende åssider og lave fjell.
- Sentralt ligger «The Great Plains» - et stort slettelandskap.
- USA går fra arktisk klima nord i Alaska, til tropisk i Florida.

Klima

Hovedklima: På vestkysten: Maritimt klima i kystnære områder. Middelhavsklima i store deler av Central Valley.

Årstider: Varm sommer, mild vinter i sør, kjøligere i nord

Temperatur: Intenst sollys, med sensommertemperaturer fra 20° til 35°. Stor skogbrannfare.

Påvirkning: Kjølig innflytelse fra Stillehavet er helt essensielt for vinproduksjon.

Vekstsesong: mars - september

Jordsmonn: variert jordsmonn, fra sand til vulkansk jord i nord.

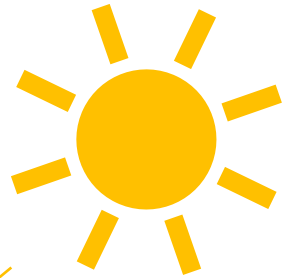

Klima

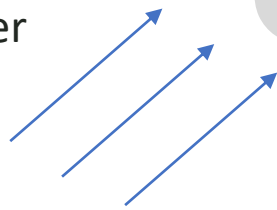

Solen bruker deler av morgenen til å «brenne» tåken vekk.

Varm luft fra innlandet.

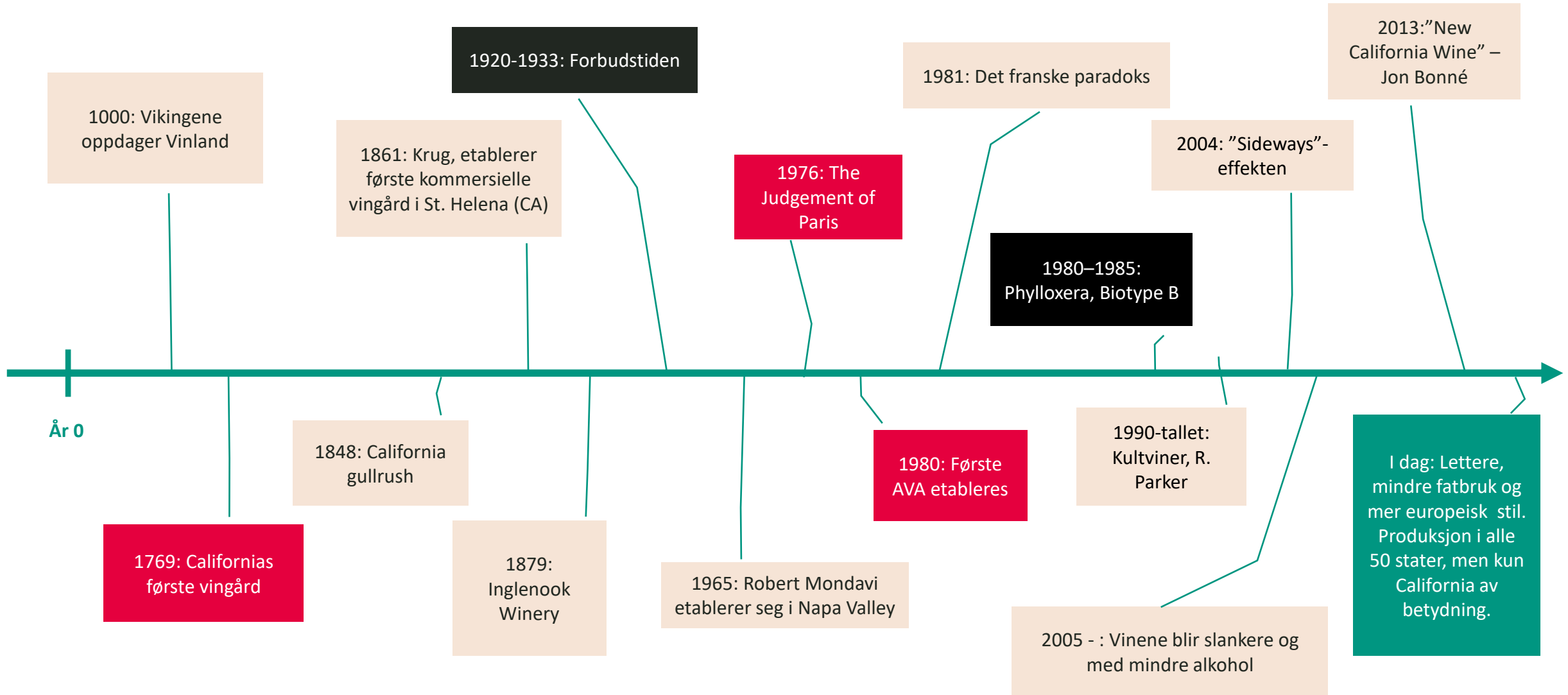
Kjølig luft fra havet siger inn, og skaper tåke.

Historisk tidslinje

- ◆ Det er druene vi kjenner fra Frankrike som primært dominerer i USA, i tillegg til riesling og barbera. Zinfandel ble lenge ansett som en «ekte» amerikansk drue. Analyser av plantematerialet viste derimot at den hadde europeisk opprinnelse, nærmere bestemt Kroatia hvor druen heter Tribidrag/Crljenak Kaštelanski.

Noen grønne druer

- Chardonnay – den mest plantede varianten (av både grønne og blå druer)
- Sauvignon blanc
- Chenin blanc
- Colombard
- Riesling
- Viognier
- Gewurztraminer

Noen blå druer

- ◆ Cabernet sauvignon – mest plantet av blå druer
- ◆ Merlot
- ◆ Pinot noir
- ◆ Syrah
- ◆ Zinfandel
- ◆ Barbera
- ◆ Carignan
- ◆ Grenache

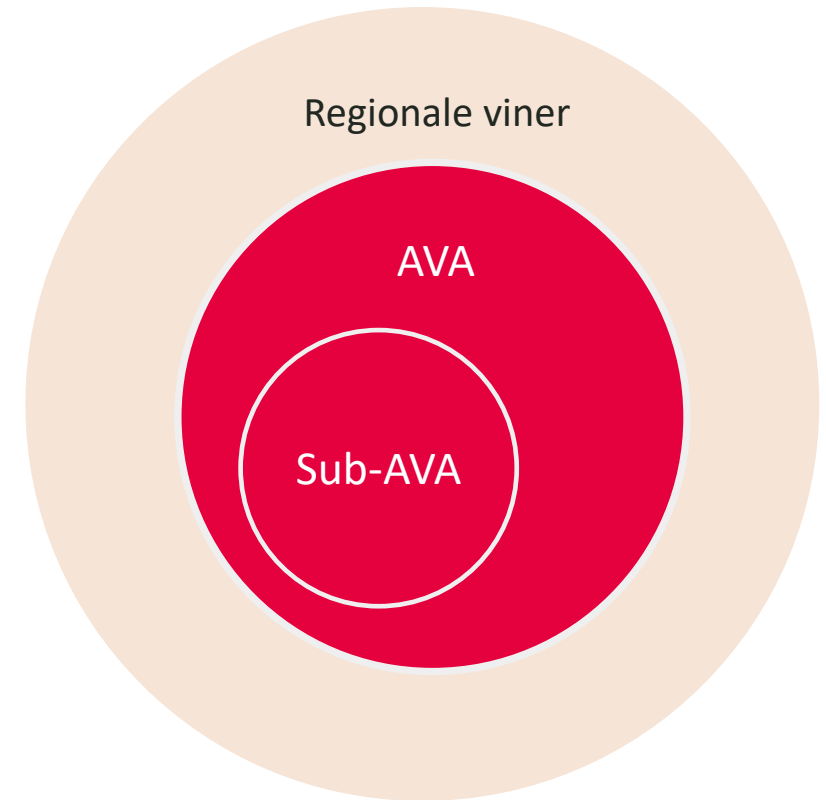

Vinloven

- Vinloven i USA reguleres av The Alcohol and Tobacco Tax and Trade Bureau (TTB)
- Appellasjonssystemet baserer seg på avgrensede AVA (American Viticultural Area).
- En AVA kan variere fra store områder som krysser statsgrenser, til et lite område rundt en enkelt vingård.
- En sub-AVA ligger inne i en annen AVA.
- Reflekterer et avgrenset område for kvalitetsvin, for eksempel Sonoma Coast. Baserer seg på geografiske og klimatiske forhold.
- En AVA har fritt valg av druesort, utbytte, dyrking og fremstillingsmetode, f.eks. vanning.

Vinloven – overført til etikett

- Etikett med AVA: 85 % av innholdet må komme fra området på etikett
- Etikett med «county» (kommune): 75 % må komme fra sted oppgitt
- Etikett med stat: individuelle krav – California krever 100 %, Washington krever 95 %
- Etikett med drue: 75 % av innhold må være av oppgitt drue
- Etikett med årgang: 95 % av innhold må være fra oppgitt årgang
- «Estate bottled» - 100 % fra oppgitt vingård/eiendom
- «Conjunctive labeling» betyr at en AVA – for eksempel Sonoma Coast, må også inkludere overordnet region; Sonoma County på etikett.

Områder og regioner

- ▶ Vinområdene i California er gruppert inn i 6 regioner. De er:
  - ▶ Far North California
  - ▶ North Coast
  - ▶ Central Coast
  - ▶ Sierra Foothills
  - ▶ Inland Valleys
  - ▶ Southern California

Hovedregion: Napa Valley/North Coast/California

- **Topografi:** Nord-sørvendt dalføre. Napa-elven deler dalen i to. I vest skjermer Mayacamasfjellene for direkte kystpåvirkning, og i øst holder Vacafjellene igjen for noe av den intense varmen fra Central Valley.
- **Klima:** Middelhavsklima, men et lappeteppe av ulike mesoklima. Napa ligger på samme breddegrad som Sicilia. Området har et intenst sollys, og det er Stillehavets kjølige påvirkning som gir gode forhold for vinplanten. Los Carneros i sør er kjølig fordi dalen er vid og åpen. Temperaturer i nord, i den smale delen ved Calistoga kan ofte være 5 til 6 grader varmere enn sørlige delen. Utsatt for skogbranner.
- **Viti/Vini:** lavt utbytte, canopy management, milde vintre, men muligheten for vårfrost gjør at det blant annet benyttes vindmaskiner for å fjerne kald frostvind.

Hovedregion: Napa Valley/North Coast/California

- **Druer:** Cabernet sauvignon er Napas hoveddrue. I tillegg dyrkes det blant annet merlot, chardonnay, sauvignon blanc og zinfandel.
- **Geologi/jordsmonn:** et lappeteppe av ulike jordsmonn fra vulkansk jord til skifer, grus, sand, leire og rød jord. Dalbunnen domineres av rik og fruktbar jord fra elveavleiringer. Fjellssidene har skinnere gammel jord som er mindre fruktbar.
- **Vinstil:** rikere og mer modne tanniner jo lenger nord i dalen du kommer, fjellssidene byr på konsentrasjon, dypere farge, høyere syre og tanninstruktur enn i dalslettene.
- **Viktig å vite:** Napa er Californias mest kjente vinregion. Napa Valley er den overordnede AVAen, men det ligger 16 sub AVA i Napa som for eksempel Oakville, Rutherford, Stags Leap, Atlas Peak.

Hovedregion: Sonoma County/North Coast/California

- **Topografi:** Sonoma County er veldig kupert, og strekker seg på utsiden av Napa Valley, helt opp til Mendocino. I øst ligger Mayacamafjellene og i vest ligger kystfjellkjeden som grenser rett ut til Stillehavet. Vingårder ligger på alt fra 0 til 800 moh. Petaluma Gap, Russian River og San Pablo Bay er lavland/daler som går fra kysten innover i landet som fører kjølig påvirkning til innlandet.
- **Klima:** Tåke spiller en stor rolle i Sonoma. Vinmarkene bader i tåke frem til formiddagen og på ettermiddagen. Tåken kommer inn fra havet gjennom åpninger i kystfjellkjeden. Middelhavsklima med varm tørr sommer, og våt vinter. Maritimt klima ved kystområdene som f.eks. Sonoma Coast.
- **Viti/Vini:** Forskjeller på kystnære AVA og innland. Kjølig og fuktig kystklima i bratt terreng gir lav avkastning. Temperatur og tid er viktig på Sonoma Coast. Sennepsplanter mellom vinrankene er vanlig i Carneros for å gi næring til jorden slik at den holder bedre på vann.

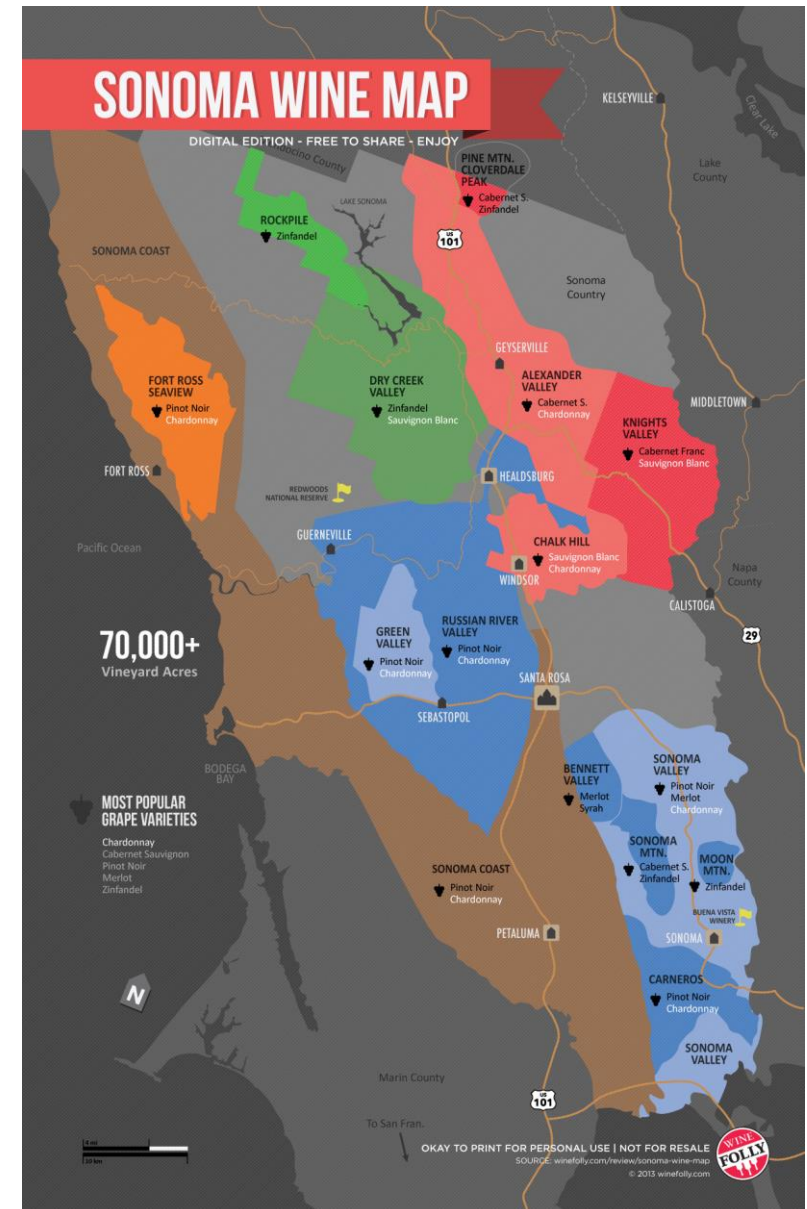

Hovedregion: Sonoma County/North Coast/California

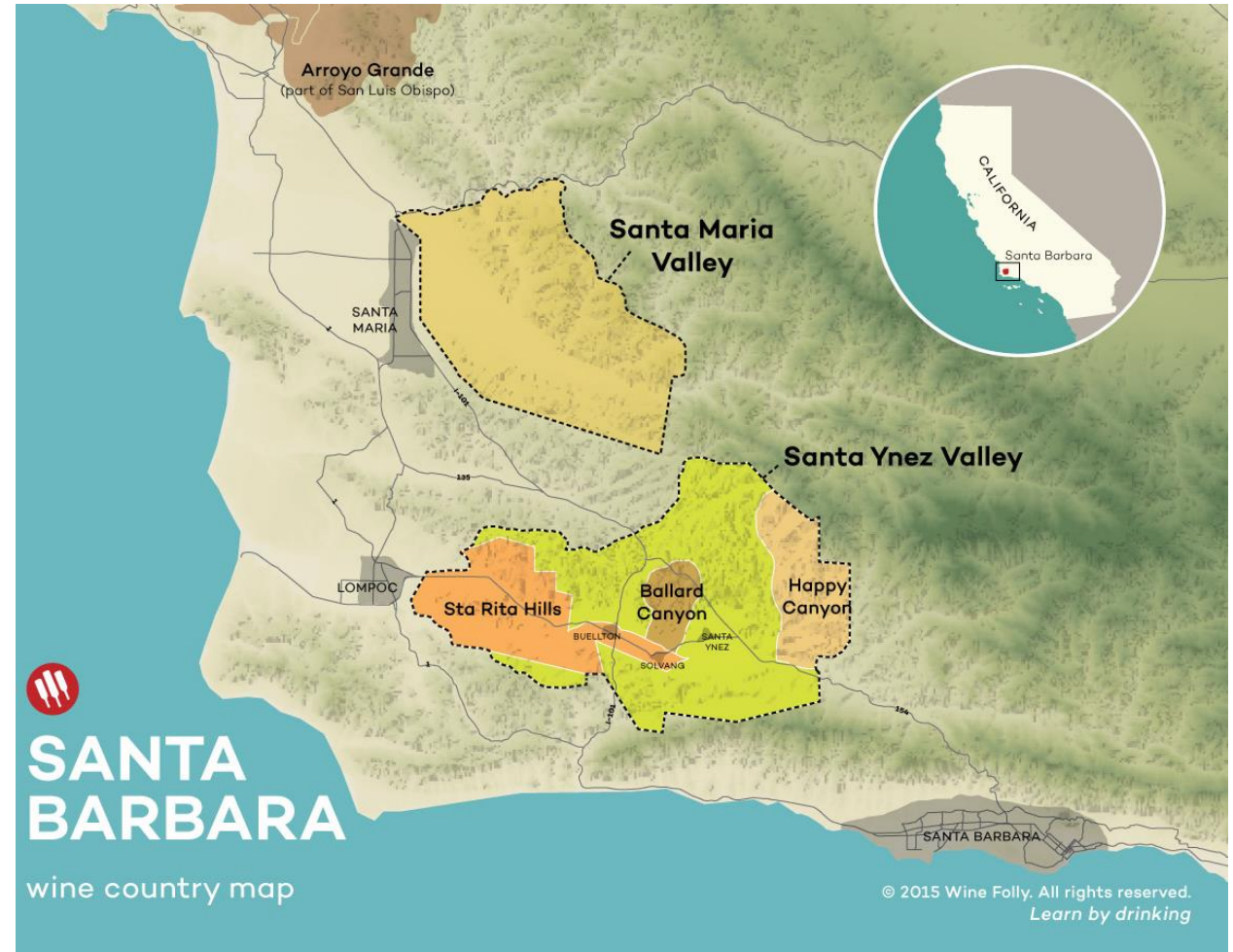
- **Druer:** Chardonnay, cabernet sauvignon og mer pinot noir enn i noen annen AVA
- **Geologi/jordsmonn:** Stor variasjon i jordsmonn, flere typer enn det som finnes i hele Frankrike men derimot ikke så konsentrert. Men mye lava, aske og «Gold Ridge Loam» er en finkornet, grunn maritim sandstein.
- **Vinstil:** Kystnære områder som Carneros, Sonoma Coast og Russian River Valley fokuserer mest på kjølig klima-druer som chardonnay og pinot noir med fruktig stil. Sonoma Valley fokuserer på rike varianter av blant annet cabernet sauvignon. Alexander Valleys varme gir også kraftige cabernet sauvignon og modne, smaksrike chardonnay.
- **Viktig å vite:** Sonoma county er en av de største vinregionene i California. Området Los Carneros ligger både i Sonoma og i Napa. Sonoma Mountain AVA ligger over tåkelinjen og dyrker derfor i hovedsak cabernet sauvignon og zinfandel.

Hovedregion: Santa Barbara/Central Coast/California

- **Topografi:** Central Coast strekker seg 500 km fra nord til sør, med San Andreas Fault i vest. Santa Barbara ligger helt i sør, på samme breddegrad som Nord-Afrika. Santa Barbaras egenart forårsakes av øst til vest retningen på dalførene.
- **Klima:** Så og si helt regnfritt og mildt. Områder med nesten konstant tåke fra Stillehavet som kjøler ned og beskytter for det intense sollyset. Allikevel et av Californias kjøligste områder på grunn av øst-vest dalførene, hvor kald luft fra havet strømmer inn. Har mange ulike mesoklimaer.
- **Viti/Vini:** Området inkluderer blant annet AVA som Santa Maria Valley, Sta. Rita Hills og Santa Ynez Valley. Tåke en helt nødvendig faktor. Lang vekstsesong, og innhøsting kan gjøres helt inn i oktober. Druene modnes helt, uten for høyt sukkernivå.

Hovedregion: Santa Barbara/Central Coast/California

- ◆ **Druer:** Chardonnay, pinot noir, syrah, sauvignon blanc
- ◆ **Geologi/jordsmonn:** stor variasjon, men kalkholdig sandstein, skifer
- ◆ **Vinstil:** Variert – fra elegante til kraftfulle. Fruktige pinot noir med mye aroma, og chardonnay med sitronskall, nektarin og pære. God syrestruktur. Syrah beveger seg fra slanke og krydret, til kraftfulle og læraktig – i takt med kystpåvirkningen som er størst i vest og minskes i øst. Varmen stiger også i øst.
- ◆ **Viktig å vite:** De sørlige områdene i Santa Barbara ligger ikke mer enn 160 km fra down-town LA. Filmen Sideways (2004) er fra dette området

Område: Mendocino med Anderson Valley/North Coast/California

- **Druer:** Pinot noir, chardonnay, zinfandel og cabernet sauvignon
- **Vinstil:** Krisp, aromatisk og elegant pinot noir, men også fruktig cabernet sauvignon og zinfandel fra innlandet
- **Viktig å vite:** Kupert kyst, med tåke og kjølig klima. Varmere og tørrere innland. 60 % av området er dekket av Redwood skog. 25 % av vingårdene er økologisk sertifisert.

Hovedregion: Oregon

- **Topografi:** Ligger mellom California og Washington. Stor variasjon av daler, ørkenplatå, fjell opp mot 3400 m.o.h. og grønne skoger i tillegg til redwoodskog ved kysten.
- **Klima:** Samme breddegrad som Bourgogne – også noe tilsvarende lys og nedbør. Kjølig klima og tåke, men med store årlige variasjoner fra tørke og hete, til veldig kjølig og vått.
- **Viti/Vini:** marginale modningsforhold, individualistiske vinmakere med en rustikk tilnærming. Hovedområder plantet i kystnære strøk. Fokus på kvalitet, lavt utbytte og økologisk, biodynamisk og bærekraftig vinproduksjon. Vinmarktrussel – store fugleflokker på jakt etter modne druer.

Hovedregion: Oregon

- **Druer:** Pinot noir
- **Geologi/jordsmonn:** Leire, rød jernholdig «Jory Loam» jord og marine sedimenter
- **Vinstil:** Stiltypisk Burgund, fruktdreven – kan oppnå god kompleksitet, men av og til også ha utpreget tannin og noe manglende mineralitet.
- **Viktig å vite:** Willamette Valley er den viktigste AVA. Områdene Walla Walla Valley, Columbia Valley og Columbia Gorge deles med staten Washington.

Hovedregion: Washington

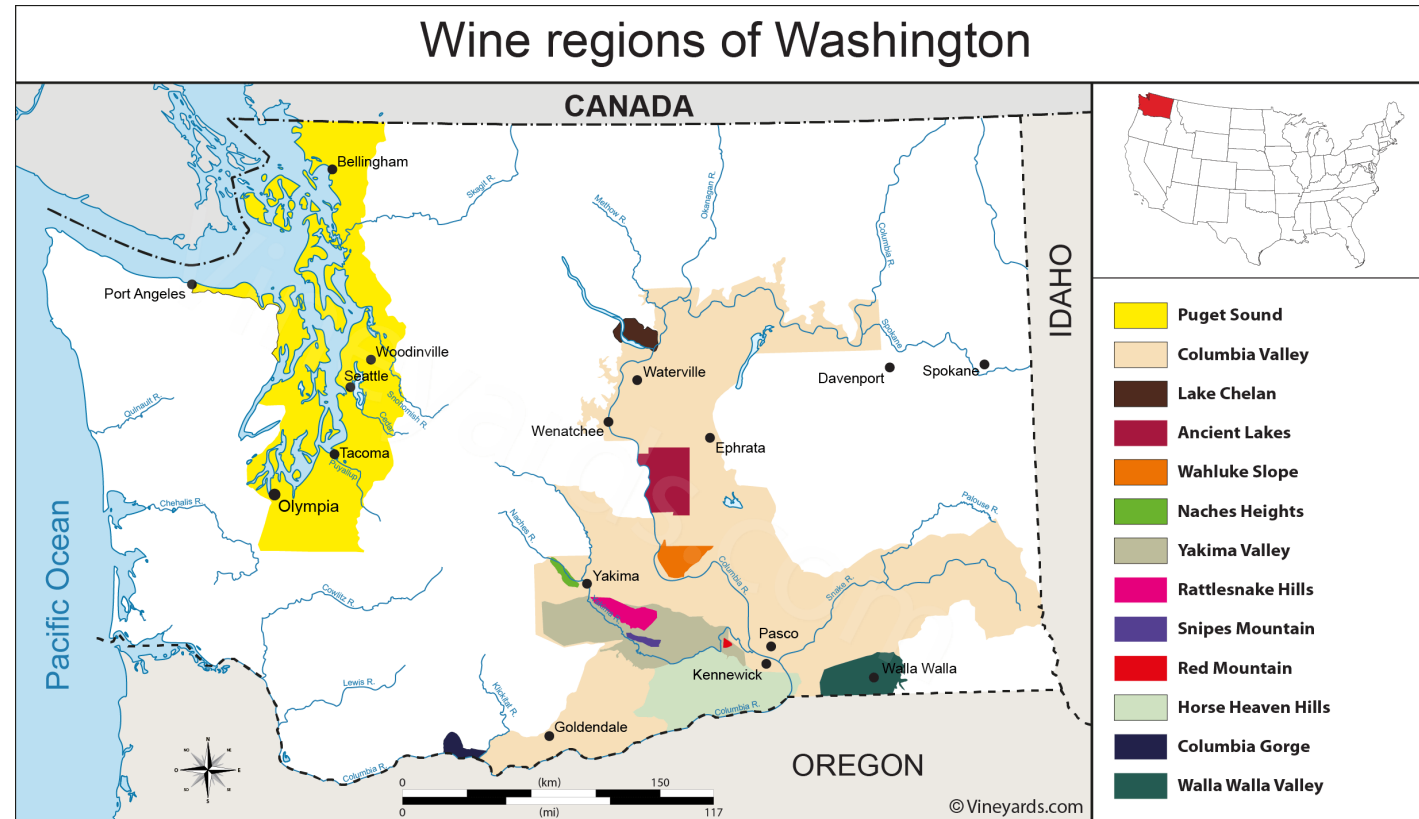

- ◆ **Topografi:** Ligger mellom Oregon og Canada. Cascade-fjellene deler staten inn i øst og vest-side. Columbia-elven er nødvendig vannkilde om sommeren og tidlig høst.
- ◆ **Klima:** I vest, ut mot kysten er det mildt og fuktig året rundt – klima her står i stor kontrast til østsidens ørkenlandskap avgrenset fra fuktig kystluft av fjellene. I øst er det tørr og varm sommer, og iskald vinter.
- ◆ **Viti/Vini:** Vintertemperaturer ned mot – 27, gjør at det plantes beskyttende fra den verste frosten – eks. merlot er veldig utsatt. I tillegg plantes det nå høyere for å få bedre luftsirkulasjon. Mange planter uten poding, som medfører større motstandsdyktighet mot frost.

Hovedregion: Washington

- **Druer:** Chardonnay, riesling, merlot og cabernet sauvignon
- **Geologi/jordsmonn:** Sandholdig rik jord, løss (sand, leire, silt)
- **Vinstil:** Bordeaux-blend med eller uten cabernet franc – moden frukt og noe høy alkohol. Chardonnay i alle kategorier, med enkelte vinmakere bestemt på å få frem terroir-kompleksitet.
- **Viktig å vite:** Yakima Valley er den eldste AVA i Washington, mens Columbia er den største. Enkelte vingårder i Walla Walla får nok regn så vanning er ikke nødvendig.

TYPISK USA

Typisk USA

- ◆ US distribusjon styres av three-tier system: produsenter/importører har kun lov til å selge til en grossist som igjen kan selge til butikk.
- ◆ Brand ambassadors – skape identitet og profil – markedsføring
- ◆ Vin og turisme
- ◆ Chardonnay fra California – Livermore er fødestedet for Chardonnay i USA. Plantestiklinger fra Meursault ble podet med amerikanske rotstokker av Charles Whetmore
- ◆ Stillehavet er 10 grader året rundt
- ◆ USAs «wine frontier» - New York, Michigan, Arizona, Colorado, Virginia er noen av disse
- ◆ Blush wine – søt kreasjon fra 80 ´tallet i California av hvit Zinfandel
- ◆ Filmer: Bottle Shock, Sideways

Norsk
Sommelier-
Utdannelse